

УДК 316.334

Венидиктов С. В.

канд. філол. наук, доц., завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Могилевського інституту Міністерства внутрішніх справ Республіки Білорусь

ФЕНОМЕН EURONEWS В МЕДІЙНОМУ ПРОСТОРІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

У роботі розглядається діяльність телекомпанії Euronews як найважливішого елемента інформаційно-комунікаційного простору Єдиної Європи. З точки зору впливу на європейський інтеграційний процес аналізуються структурно-організаційний і функціональний рівні діяльності Euronews, пріоритети зовнішньої інформаційної експансії, мовна політика. Оцінюються перспективи й політичні наслідки переходу компанії до «глокального» формату в умовах поширення дезінтеграційних настроїв.

Європейська інтеграція, мабуть, уперше в історії масштабних інтеграційних проектів показала, що економічна та політична взаємодія навіть тих держав, що знаходяться в тісних партнерських відносинах, потребує інформаційної підтримки. Для європейських громадян ЗМІ є основним джерелом отримання інформації інтеграційної тематики, ресурсу формування загального порядку денного та джерела затвердження європейської ідентичності. Засоби масової інформації Єдиної Європи зіткнулися з завданням пошуку оптимальної моделі функціонування в інформаційному полі, що багатократно випереджає державні кордони та сфери впливу національних медіа. Залежність між політичною та інформаційною сферою тут вперше набула не декларативно-теоретичного характеру, а реального наповнення (і Brexit тут є хоча і найбільш очевидним, але не єдиним прикладом). Найвагоміші принципи комунікативної інтеграції Європи проявилися під час створення та розвитку телеканалу Euronews — унікальної медіаструктури світового інформаційного ландшафту.

Досвід функціонування Euronews свідчить, що в європейській медіасистемі існує проблема меж зростання впливу на інтеграційні процеси. У світі досі не створено моделей взаємодії ЗМІ держав-учасниць інтеграційних об'єднань, які гарантували б гармонізацію національних інтересів. Водночас компанія Euronews впоралася із завданням ознайомлення міжнародної громадськості з загальними проблемами регіонів Єдиної Європи, донесення до гетерогенної аудиторії спільного порядку денного, роз'яснення світової громадськості основних напрямів і принципів діяльності органів управління інтеграцією.

Ключові слова: Euronews, ЗМІ, Європейський союз, медійний простір, інтеграція.

Venydyktov S. V.

Candidate of philology, associate professor of the Department of Social and Humanitarian disciplines Mogilev Institute of the Ministry of Internal Affairs, Mogilev, Republic of Belarus

PHENOMENON EURONEWS IN A MEDIUM SPACE
EUROPEAN INTEGRATION

The research deals with the activities of Euronews television as an essential element of information-communication space of a United Europe. In terms of impact on the European integration process the paper analyzes the structural and organizational and functional levels of Euronews, priorities of foreign informational expansion, language policy. The prospects and political consequences of the company's transition to a «glocal» format are assessed in the context of disintegration moods extension.

For the first time in the history of large-scale integration projects, European integration has shown that economic and political interaction, even in close partnerships, requires information support. For European citizens, the media is the main source of information on integration topics, a resource for generalizing the general agenda, and a source of affirmation of European identity. The media of the United Europe were faced with the task of finding the optimal model of functioning in the information field, which is far ahead of national borders and spheres of influence of national media. For the first time, the relationship between the political and information spheres has not acquired a declarative-theoretical character, but a real filling (and Brexit is the most obvious but not the only example here). The most important principles of communicative integration of Europe were manifested during the creation and development of Euronews, a unique media structure of the world information landscape.

Experience in the functioning of Euronews shows that there is a problem in the European media system with the limits of growing influence on integration processes. No media interaction models have yet been created in the world by member states of integration associations, which would guarantee the harmonization of national interests. At the same time, Euronews coped with the task of familiarizing the international community with the urgent problems of the united Europe regions, communicating to the heterogeneous audience a common agenda, explaining to the world public the main directions and principles of the activities of the Integration Management Authorities.

Keywords: Euronews, the media, the European Union, the media space, integration.

Постановка проблеми. Європейська інтеграція, мабуть, уперше в історії масштабних інтеграційних проєктів показала, що економічна та політична взаємодія навіть тих держав, що знаходяться в тісних партнерських відносинах, потребує інформаційної підтримки. Для європейських громадян ЗМІ є основним джерелом отримання інформації інтеграційної тематики, ресурсу формування загального порядку денного та джерела затвердження європейської ідентичності. Засоби масової інформації Єдиної Європи зіткнулися з завданням пошуку оптимальної моделі функціонування в інформаційному полі, що багатократно випереджає державні кордони та сфери впливу національних медіа. Залежність між політичною та інформаційною сферою тут вперше набула недеklarативно-теоретичного характеру, а реального наповнення (і Brexit тут є хоча і найбільш очевидним, але не єдиним прикладом). Найвагомші принципи комунікативної інтеграції Європи проявилися під час створення та розвитку телеканалу Euronews — унікальної медіаструктури світового інформаційного ландшафту.

Мета дослідження — вивчити діяльність телекомпанії Euronews як найважливішого елемента інформаційно-комунікаційного простору й актора європейського інтеграційного процесу.

Результати дослідження. Створення Euronews стало не продуктом природної еволюції інформаційного простору ЄС — це відповідь на зовнішньополітичні виклики й загрози втрати медійного суверенітету. Військова операція «Буря в пустелі» багатонаціональної коаліції на чолі з США 1991 р. поставила європейську громадськість перед необхідністю визнання факту: у світовому інформаційному полі, де домінує американська компанія CNN, Європі відводиться другорядна роль. Завдяки колосальним ресурсів CNN та її впливу на формування громадської думки навіть у віддалених від США регіонах, Європейський союз зіткнувся з проблемами адекватної медійної репрезентації позиції своїх політичних еліт, а також формування нової наднаціональної самоідентифікації. Національні ЗМІ європейських держав вирішити завдання захисту комунікаційного простору Єдиної Європи від зовнішніх впливів не могли через обмеженість аудиторії, мовні бар'єри й відносну вузькість програмної політики.

Телеканал Euronews був створений 1992 р. у Франції за ініціативи Європейської мовної спілки (European Broadcasting Union — нині найбільше об'єднання національних організацій мовлення в світі, що включає 73 компанії-члена з 56 країн і близько 35 асоційованих

членів [2]). Мовлення каналу, яке розпочалося 1 січня 1993 р. уперше у світі велося одночасно декількома мовами (англійською, німецькою, іспанською, французькою та італійською). З 1999 р. наявне мовлення португальською, з 2001 р. — російською, з 2008 р. — арабською, з 2010 р. — турецькою та перською, з 2011 р. — українською мовою. До теперішнього часу мовлення здійснюється сербською, румунською, польською, грецькою, угорською та литовською мовами. З 2016 р. Euronews SA був заснований цілодобовий інформаційний канал Africanews, який працює французькою та англійською мовами на території 33 країн Африки. Сюди ж слід додати 6 радіостанцій (англійською, німецькою, французькою, іспанською, італійською та російською мовами), 14 національних сайтів, стільки ж різномовних офіційних сторінок у соціальних мережах і відеохостингу YouTube. Така мовна стратегія не тільки сприяє розширенню аудиторії Euronews — орієнтація на національні мови й відмова від використання в проектах Euronews добре знайомої значній частині ЄС англійської мови як виняткової значно розширює перспективи комунікативної інтеграції європейського простору. Важливо, що при цьому декларується повага до принципу інформаційного суверенітету країн-учасниць ЄС, а також країн-партнерів (якою є, наприклад, Росія).

Телекомпанія Euronews прагне до збереження незалежності від впливу політичних, економічних, релігійних, громадських та інших структур, дотримуючись принципу плюралізму думок і часто надаючи ефір для протидіюючих сторін. Навіть акціонери каналу не можуть впливати на мовну політику або вимагати відступу від норм професійної етики. Автономності Euronews сприяє також відносна фінансова незалежність: канал фінансується в основному за рахунок асигнувань Європейської комісії, частка реклами не перевищує однієї третини від загального бюджету каналу (в перші 10 років існування канал субсидувала винятково мовниками-акціонерами). Система управління Euronews також має децентралізований характер: до керівництва входять загальні збори акціонерів, наглядова рада (з знаних громадських діячів й 10 представників мовників-акціонерів) та дирекція.

Euronews нині доступний на 5 континентах, забезпечуючи якісним контентом населення більш ніж 160 країн світу. У редакційному статуті Euronews зазначено, що метою мовлення є «цілодобове висвітлення європейських і світових новин у контексті побудови європейської єдності і середземноморської співпраці» [1]. Зміст програм

Еuronews направлено також на «підтримку й відображення культурного розмаїття ЄС; забезпечення всеосяжного, авторитетного і безстороннього охоплення новин в ЄС і в усьому світі; висвітлення дебатів на регіональному, національному та європейському рівнях; відображення впливу політичних рішень в Європі на життя громадян, висвітлення проблем як регіональної, так і національної аудиторії» [1]. Усі програми Еuronews діляться за основними напрямками: новини, Європа, спорт і погода, бізнес, наука і техніка, стиль життя. Крім європейської тематики, Еuronews відображає найбільш актуальні з точки зору ЄС світові події. Новини оновлюються кожні 30 хвилин і включають аналіз основних суспільно-політичних подій, фінансову інформацію, спортивні новини, відомості про діяльність органів управління європейською інтеграцією тощо.

Мультикультурна політика телеканалу проявляється також у підходах до професійного відбору працівників: на телеканалі працюють близько 170 журналістів, які говорять більш ніж на 30 мовах. Кроскультурна компетентність кадрів дозволяє гарантувати максимально неупереджене і компетентне висвітлення світових та європейських подій. При цьому навесні 2017 р. відбулася відмова від концепції єдиного медійного потоку: утворилося 12 відносно автономних телеканалів з унікальним відеорядом і випусками новин для кожної держави, об'єднаних єдиною концепцією (принцип «Багато голосів — єдиний погляд»). У тому ж 2017 р. було оголошено про початок партнерства Еuronews та американської NBC News.

Таким чином, Еuronews став першим новинним медіаоб'єднанням «глокального» формату, адаптувавши зміст глобальних ЗМІ до очікувань локальної аудиторії, змінивши наявну до цього 25 років інформаційну модель та спрямувавши зусилля на індивідуалізацію контенту. Подібний процес диверсифікації інформаційного поля можна трактувати неоднозначно. З одного боку, аудиторія в регіонах Єдиної Європи забезпечується програмним продуктом, найбільш відповідним національним інтересам і запитам. З іншого боку, розширення медійного плюралізму призводить, на наш погляд, до поступового й неминучого розмивання меж інтегрованого інформаційного простору.

Найважливішим завданням Еuronews є подолання наслідків Brexit: зростання дезінтеграційних і націоналістичних настроїв серед громадян ЄС, які свідчать про домінування національної ідентичності над європейською. Тут необхідно зазначити, що реакція національних ЗМІ на

інтеграційні процеси за наявності прогалин в офіційному інформуванні з боку політичних структур може бути неоднозначною: громадська думка повинна прийняти факт часткової втрати суверенітету для отримання більш широких вигод. Безумовно, медійна репрезентація Європейського союзу в Euronews активізує політичну комунікацію.

Висновки. Досвід функціонування Euronews свідчить, що в європейській медіасистемі існує проблема меж зростання впливу на інтеграційні процеси. У світі досі не створено моделей взаємодії ЗМІ держав-учасниць інтеграційних об'єднань, які гарантували б гармонізацію національних інтересів. Водночас компанія Euronews впоралася із завданням ознайомлення міжнародної громадськості з нагальними проблемами регіонів Єдиної Європи, донесення до гетерогенної аудиторії спільного порядку денного, роз'яснення світової громадськості основних напрямів і принципів діяльності органів управління інтеграцією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Editorial Charter for European Union Contract* [Electronic source] / Euronews : official web-site. URL : <http://ru.euronews.com/services-ue> (accessed 05 September 2018).
2. *European Broadcasting Union* : web-site. URL : <https://www.ebu.ch/home> (accessed 03 September 2018).

REFERENCES

1. *Editorial Charter for European Union Contract* [Electronic source] / Euronews : official web-site, available at : <http://ru.euronews.com/services-ue> (accessed 05 September 2018).
2. *European Broadcasting Union* : web-site, available at : <https://www.ebu.ch/home> (accessed 03 September 2018).

Стаття надійшла до редакції 10.09.2018.

Received 10.09.2018.